



**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Qvæstio XXIX. In Tit. XXIX. De Parochiis, Et Alienis Parochianis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

QVÆSTIO XXIX.

IN TIT. XXIX. DE PAROCHIIS, ET ALIENIS PAROCHIANIS.

2476 **D**istum est præcedente titulo de sepulturis, quæ communiter fiunt in Ecclesia parochiali, seu illa, in qua defunctus Sacramenta, dum viveret, recepit, aut recipere debuit; titulo de sepulturis, iste subjungitur de parochiis, & quamvis etiam aliis Ecclesiis jus sepulturæ competat, ut dictum est præcedente titulo, discrimen tamen est in hoc. 1. quod Ecclesiæ non parochiales possint, non tamen teneantur ad sepulturam recipere defunctos, esto alibi non elegerint sepulturam, nisi habeant in iis sepulturam suorum Majorum, vel jus aliquod titulo foundationis, &c. parochialis autem teneatur suos parochianos recipere ad sepulturam, nisi alibi habeant vel propriam, vel electionem. 2. quod Ecclesiæ sepelienti, si non sit parochialis, non debeatur funeralis portio canonica, secus parochia, ut dictum est.

ARTICULUS I.

De Parochiis.

2477 **N**ot. quod *Parochia* quandoque latè sumatur pro tota diocesi c. 4. & 2. dist. 92. quandoque propriè & strictè, pro certa alicujus diocesis Ecclesia, quæ habet populum certis limitibus distinctum cum potestate fori poenitentialis, & Sacramenta suis ministrandi, & hæc dicitur *Ecclesia parochialis*, vocari etiam solet *plebanalis*, *baptismalis*, & *Ecclesia matrix*, si aliàs Parochias minores, & capellas sub se habet in subsidium, quamvis propriè ac strictè nomine *matrix Ecclesiæ* significetur Cathedralis, seu Episcopalis. Ex quo colliges, illum dici *Parochianum*, qui intra limites Parochiæ habitat verè; non autem juris fictione; Parochum autem, qui populo talis territorii, vel districtus, divinum Sacramentorum, & doctrinæ pabulum ex officio subministrat; unde hi sunt impropiè *Parochi*, quos Episcopus parocciis deputat ad nutum amovibiles, de quibus plura Azor p. 2. l. 3. c. 12. aq. 3.

Quæstio autem est. 1. quæ requirantur ad constituendam Ecclesiam *parochialem*? R. quod tria *regulariter*. 1. fons baptismatis, 2. coemiterium, seu jus sepeliendi, 3. cura fori poenitentialis, & alia Sacramenta ministrandi intra limites sui territorii. Zerola in praxi Episcopor. V. *Parochia*. Parochia debet non minus, quam 10. Parochianos, hoc est, distinctas domus, seu familias habere, ad hoc, ut proprium super se habeat sacerdotem, alioquin aliis Ecclesiis conjungi debet, c. *Unio*. 10. q. 3. *Barbos. de officio Parochi*, p. 3. c. 1. num. 10.

Quæstio altera est, in quibus consistat jus Ecclesiæ Parochialis? R. quod in seqq. 1. ut Parochiani in illa baptismum, & alia Sacramenta percipiant, 2. ut in illa diebus festis, & dominicis divina audiant, quamvis hoc jam abolitum sit contraria consuetudine; Nuptiæ in illa solemnè ritu celebrentur, & nubentes benedicantur, 3. ut in illa Parochiani sepeliantur, nisi alibi elegerint sepulturam, vel alibi habeant sepulturas Majorum: ut decimas, oblationes, & primitias solvant, & præstent Ecclesiæ Parochiali, de quibus V. Azor. p. 2. l. 3. c. 12.

2480 Circa prædicta Ecclesiæ parochialis jura not. 1. quantum est ad obligationem in Ecclesia parochiali recipiendi baptismum, & alia Sacramenta recipienda à proprio sacerdote, vel Parocho, non intelligi nisi de Sacramento baptismi, Eucharistiæ pro Viatico, & extremæ unctionis, quæ suis præstat Parochus tanquam Minister, de matrimonio autem, tanquam Testis Ecclesiæ, de quibus jam actum est suis ubique locis, & titulis: quantum ad Sacri auditionem in Ecclesia Parochiali, consuetudine, ut diximus, obligatio hæc abrogata est, præxim hanc non improbante Ecclesia, ut amplius constabit ex dicend. quæ verò pertinent ad benedictiones nuptiarum, constant ex l. 4. *decret. à num.* 728. & 1863. & ad assistendum matrimonio, *ibid.* à num. 623.

Quod

2481 Quod autem dicitur ex c. ut dominicis. 2. h. t. ibi: ut dominicis vel festiuis diebus Presbyteri, antequam Missam celebrant, plebem interrogent, si alterius parochianus in Ecclesia sit, qui proprio contempto Presbytero ibi velit Missam audire: quem, si invenerint, statim ab Ecclesia abiciant; accipiendum est de alieno parochiano non utcuque audire volente Missam illis diebus extra suam Parochiam, sed si hoc faciat ex contemptu proprii Presbyteri, ut ait textus; hinc cessante huiusmodi contemptu, secus dicendum est, ut notat Sylvester V. *Missæ. 2. num. 5. Navarr. in Manuali, c. 21. n. 5.* nec obstat contemptum propterea, quod proprius alicujus Parochus sit notorius fornicator, vel excommunicatus, tradit Farinacius in praxi crimin. p. 5. q. 138. n. 3.

2482 Quæ pertinent ad sepulturas Parochianorum, & quartam funeralem Parochiæ debitam, si sepeliantur in aliena Ecclesia, exposuimus tit. præced. quæ ad solvendas decimas, oblationes, & primitias, dicemus in seqq. qualiter impetrari beneficia curata per concursum? qualiter aliis Ecclesiis uniri? qualiter, & quando dividi, seu dismembrari? de beneficiis curatis, & parochialibus in genere, ex prioribus titulis.

2483 Præter hæc in c. 1. h. t. proponitur quæstio, qualiter dividi debeat Parochia latè sumpta (nimirum *Episcopatus*, seu *Diocesis*) quando cum parte plebis Episcopus sit hæreticus, si, postquam alius Episcopus Catholicus ad eum Episcopatum electus est, ille hæreticus cum plebe revertatur ad fidem, & dispensativè admittatur ad eundem Episcopatum? & ibidem hæc redditur resolutio, quod in tali casu duo illi Episcopi debeant Parochiam, seu plebem, inter se æqualiter dividere, ita, ut una pars ad Episcopum revertentem, altera pars dimidia, ad Episcopum novum, & priori substitutum pertineat.

2484 Si autem quæras, quis facere debeat eam divisionem? 2. cujus sit prius ex partibus divisio eligere? 3. quid agendum, si tantum una sit Parochia? 4. quid, si plures, sed non recipientes divisionem æqualem? Ad. 1. h. t. quod, qui inter illos duos Episcopos est antiquior; alter autem eligat, ex quo patet ad 2. ad 3. h. t. quod si unus tantum locus sit, seu Parochia, in qua ab aliquo tempore Catholici & Donatistæ

fuerunt, tum ad eum Episcopum pertineat, in quem plebs consenserit. Si verò non consentiant, sed Catholici antiqui velint suum Episcopum, illi verò, qui recens conversi sunt, suum: tum ille, quem plures elegerunt, præferendus est ei, quem pauciores elegerunt: sin autem partes sint æquales, ille Episcopus præferetur, qui diutius Episcopatum gessit. Ad. 4. h. t. si plura loca, seu parochiæ Diocesis reperiantur, in quibus ambæ partes, utriusque Religionis incolæ fuerant, ut non possint æqualiter dividi, quia numero impari sunt: tunc divisio aliis locis, quoad unum locum remanentem fieri debere, prout supra dictum est in casu, si unicus tantum locus sit, sic dicit. c. 1.

2485 Circa hunc casum not. in hoc c. esse casum specialem, quod Episcopus, in hæresin lapsus, & reversus, Episcopatu suo restitutus, nimirum propter circumstantias loci, & temporis; quia nimirum Episcopus reversus adhuc erat in possessione, non poterat congruè removeri, dominantibus tunc adhuc in Africa Donatistis, ad quos ante defecerat, prout colligi potest ex 24. q. 4. c. *Pietas. 24. §. si inquirant.*

2486 Quæstio. 3. est, an fines Parochiarum præscribi possint? sed de hoc jam egimus l. 2. tit. 26. de *Præscript. à num. 2326.* Quæstio 4. est, an Episcopus possit alienum Diocesanum ordinare? nam hæc proponitur in c. *Nullus. 3. h. t.* ubi dicitur, quod Episcopus alterius Parochianum (hoc est, diocesanum) sine ipsius licentia, ordinare non possit, ac proinde judicare; nisi eodum domicilium transfulerit; sic enim fit subditus etiam ad recipiendos ab ejus loci Episcopo ordines, de quo V. *dict. lib. 1. tit. 11.*

ARTICULUS II.

De Parocho, ac ejus obligationibus.

2487 **P**arochorum nomine vocabantur apud Veteres (ut notat Cabassarius in tract. de Notitia Conciliorum, pag. 137.) qui salem, & ligna, & in univèrsum omnia victui necessaria suppeditabant iis, qui Reipublicæ causâ peregrè ibant; & generalius, conviviorum exhibitores, nec non nuptiarum auspices, & paranymphæ: nunc verò animarum Pastores, qui ex officio in Ecclesia populo divinum Sacramentorum & doctrinæ sacræ pabulum ministrant.

S. I.

De Parochi obligatione ad celebrandum.

2488

Communis doctrina est, quod Parochi vel per se, vel per alios, teneantur missam celebrare illis diebus, quibus populus obligatur audire missam: sed quia in Trid. *sess. 23. de reform. c. 1.* dicitur: cum *precepto divino* mandatum sit omnibus, quibus animarum cura incumbit, oves suas agnoscere, *pro his sacrificium offerre* &c. quæstio est, *an Parochus teneatur misse sacrificium pro suis ovibus applicare?* Barbosa *de offic. & potest. Paroch. c. 11. n. 10.* motus allatis verbis Trident. resolvit, verius esse, eum teneri, juxta arbitrium boni viri; & ad *cit. loc. Trid. n. 4.* addit: sacram Congregationem consultam, *an Parochi illis diebus, quibus pro suis ovibus teneantur missam celebrare, possint manuales elemosynam pro illo sacro accipere?* respondisse. 1. Septemb. 1629. *non posse.*

2489

Econtra Navarrus in *manual. c. 25. n. 92.* Suarez *tom. 3. D. 86. S. 1.* cum pluribus aliis tenent absolute, Parochos, iis diebus, quibus tenentur celebrare, non teneri ad missam pro suis ovibus applicandam, quia obligatio *ad celebrandum*, & obligatio *ad applicandum* missæ fructum, sunt diversa. Verum Trid. dicit eos teneri, *pro suis ovibus sacrificium offerre*, quod videtur idem sonare, *ac applicare.* Videtur tamen, hoc non obstante, à Tridentino per illa verba: *pro suis ovibus sacrificium offerant*, aliud non intelligi, quam obligationem celebrandi, & offerendi sacrificium, ut oves illis concedita, cum obligantur, audire queant. Nam etiam ille, qui celebrat pro ejus commodo, qui missam audire debet, pro illo, seu in ejus commoditatem, *celebrare* dicitur. Et hinc existimo, non exigi aliam oblationem, quam, ut in communi etiam suarum ovium in sacrificio meminerit, qualiter in oblatione, cum offertur hostia, à sacerdote fit oblatio pro peccatis suis, *pro omnibus circumstantibus, & omnibus fidelibus Christianis, vivis, atque defunctis*, quod pertinet ad fructum generalem.

2490

An autem illis diebus, quibus populo celebrare tenetur Parochus, esto illi sacri-

ficiam applicare non teneatur, possit stipendium accipere pro illa missa, hanc alteri applicando, quæstionis est dubia, ait Barbosa *cit. num. 11.* & resolvit tandem non posse; quia sic prohibuit Concil. Trid. Congregatio in decreto de celebrat. missarum, de mandato Urbani VIII. emanato, ibi: *Sacerdotes, quibus diebus tenentur missas celebrare ratione beneficii, seu capellæ, legati, aut salarii, si elemosynas pro aliis etiam missis celebrandis susceperint, non possunt eadem missa utrique obligationi satisfacere.*

Videtur tamen mitius dicendum, pro quo not. 1. cum datur aliquid (pecunia v. g.) pro celebranda missa, illud posse accipi vel ut pretium ipsius spiritualis fructus missæ, & sic illa acceptio est Simoniaca, & illicita; 2. ut pretium laboris in faciendis iis actionibus, quæ intrinsecè pertinent ad ipsam celebrationem, ut est labor induendi vestes sacras, dicendi tot orationes, &c. 3. ut pretium laboris, qui suscipitur propter circumstantias aliquas extrinsecas, qualis est ire ad locum distantem, in tali tempore, &c. 4. ut pretium sustentationis ipsius sacerdotis; 5. ut pretium obligationis, quam in se recipit sacerdos ad fructum alteri applicandum; 6. ut meram elemosynam, seu donum merè gratuitum. De primo titulo jam constat ex dictis: de secundo videtur idem esse; nam labor intrinsecus missæ est ipsa missa, pro qua pretium accipere, simoniacum est. Ex aliis autem quatuor titulis accipere stipendium licet; ita communis.

Not. 2. quod fructus Missæ sit triplex. 1. *generalis*, quem Ecclesia vult à quolibet sacerdote applicari certis personis in qualibet missa, ut Pontifici, Imperatori, vel Regi, Episcopo, &c. & hic non est in libertate sacerdotis; sed pendet ex instituto Christi, & Ecclesiæ; 2. *specialis*, seu medius, cujus quantitatem taxavit Christus ad mensuram solum finitam, ut docet Suarez *de sacrific. D. 79. s. 12. S. Dico. 2.* esto Castropalaus *de sacrific. D. unic. p. 7. n. 11.* velit esse infinitum; & hic fructus cedit illi Fidei, pro quo sacerdos missam applicat. 3. *specialissimus*, seu *personalis*, qui cedit ipsi sacerdoti celebranti, & videtur idem esse, ac fructus nascens ex opere operantis; sicut specialis, nascens ex opere operato; his præmissis:

Cum

2493 Cùm ex dict. num. 2491. verè probabile sit, Parochum etiam iis diebus, quibus tenetur celebrare populo, non teneri ad applicandum populo fructum missæ specialem; sed obligari ad solam præsentiam, seu officiaturam, & laborem intrinsecum missæ cum fructu generali, omnino etiam probabile censendum est, posse Parochum illis etiam diebus accipere stipendium eo titulo, ut danti fructum missæ specialem applicet; ita Card. de Lugo D. 21. de Euch. s. 1. num. 21. qui scripsit post cit. decret. Congreg. Trid. relatum in num. 2488. quia in dato casu fructum specialem applicare huic, vel illi, liberum est celebranti; & applicatio fundata in uno ex quatuor titulis relatis à num. 2491. non est simoniaca. Ad decretum Congreg. in num. 2488. ipsum loqui solum de illis, qui titulo Capellanix, legati, vel salarii habent obligationem expressam applicandi pro Fundatore; non autem illis, qui eo titulo solum habent obligationem præsentix, seu officiaturæ; non autem intentionis applicandi fructum missæ.

2494 Præter dicta; not. 3. Parochum, cùm populo celebrare tenetur vel per se, vel per alium, debere hoc facere in propria Ecclesia, à Sac. Congreg. esse decisum, referri à Barbosâ cit. num. 3. qui in Trid. sess. 21. de reformat. c. 4. notat, ab Episcopo cogi posse Rectores Ecclesiæ Parochialis, adungere alios Clericos ad administrationem Sacramentorum, & divina officia, si unus Rector non sufficiat, à Rota Rom. decisum esse; nec, ut hoc Episcopus faciat, expectari debere, quòd Parochiani decedant sine Sacramentis; quamvis ex vi huius decreti non possit Episcopus exigere Coadjutoriam; sic Barb. cit. num. 2. & 3. addens num. 4. ex eo, quòd Curatus eodem tempore pluribus infirmis providere non possit, non dari justam causam dividendi Parochias, sed adhibendi Ministros Coadjutores.

2495 Not. 4. in quæstione, an Parochi etiam aliis intra hebdomadam diebus celebrare teneantur? standum esse toleratæ consuetudini regionum, tradi à Fernandez in Exam. Theol. mor. p. 4. c. 15. §. 5. n. 2. nunquam autem ullo feriali die intra hebdomadam celebrare, sine justa causa, cùm privet suos tam sancto solatio, meritò arguit ejusmodi Pastorem perquam socordis

curæ commissarum ovium. Cœterum non obligari Parochum in die Natalis Domini ad tres missas celebrandas; sed satisfacere, si unam dicat; sic Navar. de celebr. missar. consil. 1. n. 2. sed intellige, nisi consuetudo recepta aliud exigat: Episcopum porro posse concedere Parocho ob defectum Sacerdotum, quòd in diebus festis urgente necessitate bis celebret; sic resolvit Sacra Congreg. 13. Maji 1628. cùm id peteret administratio Passaviensis pro Austria superiore, ubi expulsi hæretici erat penuria sacerdotum; sed intellige, quam diu est talis necessitas; de hoc V. dicenda in seqq.

Not. 5. quòd Parochus populum suum cogere non possit, ut missam audiat in Parochia; quia in Trid. sess. 22. in decret. de observand. in celebr. miss. solum dicitur: *moveant*; & sic decisum esse à Leone X. refert Barbof. cit. num. 15. modò non fiat ex contemptu proprii sacerdotis, quo intelligitur contemptus expressus cum indignatione, & convitiis in proprium Pastorem jactatis, ut notavimus num. 2481. Et ideo rectè addit Barbof. cit. num. 18. hodie ex consuetudine, universo pene mundo recepta, scita, & tolerata ab ipsis Parochiis, præcepto audiendi missam à Fidelibus satisfieri, audiendo quamcunque missam extra Parochiam, etiam in sacello, aut Oratorio privato, ubicunque voluerint, etiam in majoribus solemnitatibus totius anni; qui pro hac opinione refert Navar. Gutierrez, Suarez, Azor, & alios cum Fagundez in 5. præcepta Ecclesiæ l. 2. c. 3. num. 8. Et hæc opinio, ait Azor p. 2. l. 7. c. 6. q. 6. Navarr. Suar. & alii, adeo est vera, ut Episcopus non possit constitutionem facere, qua præcipiat suis subditis, ut non audiant sacrum, nisi in propriis Parochiis, & excommunicationem esse nullam, si fortè sub illa præciperet. Nec obstat c. 2. de Parochiis; nam illud non amplius est in vigore, ubi abest contemptus, ut dixi supra. Nec etiam obstat, quòd quando conceditur facultas celebrandi in Oratoriis privatis, communiter addatur ea clausula: *volumus autem, quòd familiares servitiis tuis non necessarii, ibidem missæ interessentes, ab obligatione audiendi missam in Ecclesia diebus festivis de præcepto, minime liberi censeantur.* Quia, ut notamus alibi,

Pellizarius *tom. 2. Man. Regul. tr. 8. c. 2. f. 2. subs. 2. q. 14.* & Castropalaus *tr. 12. de Euch. Sacrif. D. unic. p. 16. num. 13.* valde probabiliter docent, illam clausulam prohibitoriam poni ex stylo curiæ, si fortassis alicubi non est abrogatus antiquus usus seu ritus, quo missa in Parochia audienda erat; at ubi ritus ille abrogatus est, uti constat in his partibus, ea clausula perinde se habet, ac si non esset apposta; quidquid in oppositum doceat Tamburin. *l. 1. celebr. missæ, c. 4. n. 36.*

2497 Not. 6. Regularibus nullo modo etiam ab Ordinario prohibitum esse, missas celebrare, & campanas pulsare in suis Ecclesiis ante celebrationem, & pulsationem in Ecclesia Parochiali; ita resolvit Sacra Congreg. Trid. apud Barb. *cit. num. 21.* nec posse prohiberi celebrationem missæ in Oratorio ruri ædificato per Laicum, antequam celebreretur missa in Parochiali, & matrice Ecclesia; Barb. *cit. n. 23. ex decis. Congreg. Trident. & Rituum.*

2498 Not. 7. à Parochis (idem dic de aliis Presbyteris) missas *votivas* dici posse quolibet die extra Dominicam, non impedito officio duplici. Excipe in hoc secundo casu, nisi urgeat rationabilis causa; sic Barb. *de offic. Parochi, c. 11. num. 24.* qui addit *num. 28. ex decis. Congreg. Rit. 28. Aug. 1626.* etiam in diebus, quibus prohibetur fieri de duplici, non posse dici missas *votivas*, ut infra octavam epiphaniæ, Paschatis, Pentecostes, in hebdomada majori, feriâ IV. cinerum, in vigiliis Nativitatis Domini, & Pentecostes; excipe. 2. nisi in ejusmodi feriam incideret festum, cui annexæ sunt indulgentiæ, quæ translato festo non transferrentur; si quæras, an dicere liceat votivum, solum ideo, quia brevius est? Gavantus *cit. merito* respondet, talem intentionem esse irrationabilem; intellige, nisi alia causa exigat brevitatem, v. g. iter instans, &c. His adde, eo die feriali, quo resumenda foret missa Dominicæ præcedentis impedita, non licere dicere votivum; Gavant. *in rubr. missal. p. 1. tit. 4. V. Votivis, num. 3.*

2499 Not. 8. Missas pro defunctis, ritu *de Requiem*, non dici licite in Dominicis, & festis diebus; excipe, nisi insepulto, & in Ecclesia præsentem cadavere defuncti; ita decrevit sacra Congregatio Rit. 23. Maji, 1603. quod intellige, ut notat Barb. *cit. n.*

27. ubi viget consuetudo sepeliendi defunctos cum Missa. Si quis autem moriatur in die Paschæ, corpus ejus reservandum est in diem sequentem, ob reverentiam Paschæ, habetur ex Rituali Rom. Pauli V. *tit. de Exequiis.* Quod diximus in festo duplici de præcepto non licere dicere Missam *de Requiem*, verum est, etiam si tale festum duplex incidat in diem assignatum pro altari privilegiato: Sac. Congreg. Rit. 24. Apr. 1627. Hinc si Missa tales certo die dicenda sint ex obligatione, eo die impedito debere transferri in sequentem, decrevit eadem Congregatio. 27. Sept. 1608.

2500 Not. 9. circa prædictas Missas *de Requiem* ab Alexandro VII. in decret. seu Brevi edito. 5. Aug. 1662. & altero 22. Jan. 1667. districtè prohiberi *missas de Requiem in die*, quo celebrandum est festum *duplex de præcepto*, sed simul addi: *hoc suo decreto non comprehendit anniversaria, & missas defunctorum cantu ex dispositione Testatorum, quot annis, recurrente die obitus ipsorum celebrandas, esto incidant in festum duplex de præcepto*: 2. si quis habet obligationem celebrandi missam *de Requiem* in certo die, & eo die propter festum *duplex de præcepto* non possit licite celebrare talem missam, satisfacere celebrando *missam currentem de festo*, & indulgentias (ceteroquin annexas Missæ de Requiem) concessas animabus fidelium defunctorum, in purgatorio existentium perinde illis a celebrante Missam *currentem* obtineri, ac si tunc Missam defunctorum pro eis dixisset; sic Alexander VII. 22. Jan. 1667. & Clemens IX. 23. Sept. 1669.

2501 Si quæras, quid agendum, si festum aliud quod ex *solemnioribus* (annuntiationis) incidat in diem Sabbathi hebdomadæ majoris? quid, si in coenam Domini, vel Parasceves? Ante resolut. nota, quod nulli debet sacerdoti (aliunde non inhabili) privatim celebrare liceat in die coenæ Domini, & Sabbathi Sancti, quia nulla est prohibitio, nec etiam consuetudo contraria, quæ vim legis habeat; sic Navarr. *c. 25. num. 88. Reginald. in praxi L. 29. c. 9. num. 170. Fagundez, Bonac. Vasq. & alii apud Barb. de offic. Paroch. c. 11. num. 49.* ubi monet, eo die (nimirum *in coena Domini*) solum licere celebrare, antequam

tequam missa solennis sit finita, & corpus Christi in locum designatum recondatur. De Sabbatho autem sancto, ait cit. Barbof. num. 50. quidam probabiliter putant, eo die minimè licere celebrare; ex his est Navarrus, Reginaldus, & alii; sed longè probabilius est, licere, ut pluribus cit. docet Barbof. quia c. *Sabbatho, de consecr. dist. 3.* jam abrogatum est; attendenda tamen est consuetudo loci.

2502 Sifestum, de quo est nobis quæstio, incidit in diem *Parasceves*, nemo tenetur sub gravi peccato, missam illius diei, seu potius caremonias audire; quia missa illius diei non est missa, cum careat consecratione corporis Christi, nec illo die sacerdotes celebrare possint; sic Barb. cit. num. 46. & seq. cum Azor p. 1. l. 10. c. 24. q. 3. Reginald. l. 29. c. 9. n. 170. & c. Not. tamen, quòd Episcopus possit dare licentiam sacerdotibus, ut illa die (nimirum *Parasceves*, si incidat magnum festum, v. g. Annunt. B. V.) possint celebrare; & tunc populus Missam audiens, Ecclesia præcepto satisfacit sic, ut in illo die, in quem post Pascha translatum est festum annuntiationis, missam audire non teneatur; quia festum quoad officium, non quoad præceptum, sacro interessendi, transfertur; sic Barb. cit. c. 11. an. 46.

2503 Not. 10. in Missa prohiberi omnibus etiam Doctoribus, & Protonotariis non participantibus, usum annuli; per Congreg. Rituum. 11. Febr. 1623. Idem die de Canonice Ecclesiarum Cathedralium, ex eadem Congr. 20. Novemb. 1628. apud Barb. cit. num. 35. usum autem pileoli in missa (etiam extra Canonem tantum) concedi à solo Papa, & non ab alio; sic Congregatio negotiis Episcoporum & Regularium præposita. 2. Jan. 1590. & 17. Jan. 1695. V. Azor. p. 1. l. 10. c. 28. q. 16. Demum nota, quòd non possint Parochi ab Episcopo cogi (possunt eos tamen hortari) ut subministrent necessaria Presbyteris volentibus celebrare in eorum Ecclesiis; sic Barbof. cit. num. 51.

§. 2.

De Parochi obligatione suscipiendi Sacerdotium.

2504 **P**RO resolut. suppon. quòd in c. *Licet canon. 14. de Elect. in 6.* plura statu-

antur circa eum, cui Ecclesia Parochialis committitur; 1. quòd nullus ad regimen Parochialis Ecclesiæ assumatur, nisi sit idoneus, moribus, scientiâ, & ætate; 2. si de tali Ecclesia ei, qui non attingit 25. annum, de cætero collatio fiat, decernit Pontifex eam viribus carere. 3. ad huiusmodi regimen assumptus, personaliter in parochiali Ecclesia, cujus Rector extiterit, residere tenetur, & intra annum se faciat ad sacerdotium promoveri; 4. si non fecerit, Ecclesiâ sibi commissâ, nullâ etiam monitione præmissâ, sit eo ipso privatus; 5. super residentia verò possit Ordinarius ex rationabili causâ ad tempus dispensare.

2505 Ex dictis sequitur, Ecclesiam Parochialem illi conferri posse, qui tempore provisionis non est sacerdos actu, modò sit Clericus, & sacerdos aptitudine proxima, sed hoc intellige, si Parochia conferatur in titulum; si enim in commendam, requirit sacerdotem, qui statim ei per se ipsum deservire possit, c. *nemo deinceps. 15. de elect. in 6.* ibi: *nemo deinceps parochialem Ecclesiam, alicui non constituto in ætate legitima, & sacerdotio, commendare presumat: nec tali etiam nisi unam: & evidenti necessitate, vel utilitate ipsius Ecclesiæ suadente.* Huiusmodi commendam (ut præmittitur) ritè factam declaramus ultra semestris temporis spatium non durare: statuentes, quicquid secus de commendis Ecclesiarum parochialium actum fuerit, esse irritum ipso jure.

2506 Sequitur. 2. quòd provifus de beneficio Curato teneatur infra annum à sibi commissi regiminis tempore numerandum, promoveri in sacerdotem; alias vacat beneficium ipso jure; sic Navarr. in man. c. 25. num. 117. vers. octavo, Rebuff. in praxi benefic. tit. de non promoven. intra annum, Zerola in praxi Episcop. p. 1. V. beneficia, vers. dico quarto principaliter; not. autem annum computari à die suscepti regiminis, & pacificæ possessionis; hanc autem tunc habere dicitur, qui non tantum beneficium habet cum titulo, & exercitio ara, sed etiam bonorum, & fructuum; Rebuff. in tract. de pacif. possess. num. 168. & constat ex c. *Commis. sa. 35. de Elect. in 6.*

2507 Ex hoc sequitur. 3. hanc vacationem non induci, si provifus de parochiali Ecclesia

dientiam erga Deum, & parentes, & bonos mores. Unde mortaliter peccat Parochus in hoc *negligens*, teste Barbof. *de offic. Parochi*, num. 2. cum aliis communiter; & Episcopus partem fructuum illi subtrahere potest, & dare alteri, qui hoc ministerium loco ipsius præster; sic Piascius in praxi Episcoporum, p. 2. c. 3. n. 6. *ex Trid. sess. 5. de reform. c. 2.* Et ideo etiam inter alia in Provinciali Synodo Salsburgensi sub Joanne Jacobo Archiepiscopo, an. 1569. perquam salubriter constituta, habetur constitutum. 16. quod Parochi teneantur catechizare infantes suorum subditorum; constit. 51. c. 1. ut funera ipsi deducant; constit. 26. c. 8. ut sibi non assumant Cooperatorem, nisi ab Ordinario approbatum; nec in eum totum onus Curæ conjiciant, *contenti sola dignitate, & proventu, &c.*

2513 Not. præterea, quando in Trid. dicitur, Plebanos, & quoscunque Parochos, vel aliâs curam animarum habentes, teneri plebes, sibi commissas pro sua & earum capacitate pascere salutaribus verbis: docendo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annuntiandoque eis cum brevitate, & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare; & virtutes, quas sectari oporteat: ut poenam æternam evadere, & celestem gloriam consequi valeant; idque per se, *vel alios idoneos*, statim addi: *si legitime impediti fuerint*. Unde merito Aldanus, apud Barbof. in *cit. c. 2. Trid.* decusum refert à Sacra Congreg. cogendos esse Curatos ad subeunda *per seipos*, & non per substitutos, ea munia, ad quæ tenentur: tolerandum autem, ut per substitutum suppleant in illis tantum casibus, quibus expressis verbis canonum, decretorumve Concilii permissum est eis, ut per Vicarios, coadjutores, vel substitutos possint officio suo fungi. Advertit autem Suarez *tom. 1. de Relig. l. 2. de diebus festis, c. 16. an. 7.* Concilium in præsentem, & in *c. 4. sess. 24. de reform.* non videri tam rigorosè ac præcisè id præcipere, ut peccare graviter censeantur, si interdum, vel sapius illud omitant; quia non utitur Concilium verbis tantam obligationem indicantibus, sed mandat, ut id faciant illis diebus, & aliis per Quadragesimam, & Adventum, si ita oportere duxerint, & deinde, & aliâs quo-

Tom. III.

tiescunque id opportunè fieri posse judicaverint.

Ne autem verbum illud, diebus saltem Dominicis, & festis *solemnibus* largè nimium accipiatur, rectè in eod. Concilio *sess. 22. de sacrific. Missæ, c. 8.* constitutum est, *ne oves Christi esuriant, neve parvuli panem petant, & non sit, qui frangat eis*: mandat sancta synodus pastoribus, & singulis curam animarum gerentibus, *ut frequenter inter missarum celebrationem*, vel per se, vel per alios ex iis, quæ in missa leguntur, aliquid exponant, atque inter cætera sanctissimi hujus sacrificii mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & festis.

2515 Not. 2. obligationem, quam habent Parochi pascendi oves suas prædicatione verbi divini, esse juris divini ex *Trid. sess. 23. de reform. c. 1.* ibi: *Cum præcepto divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac honorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cætera munia pastoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab iis præstari, & impleri possunt, si gregi suo non invigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deferunt*: Sacrosancta synodus eos admonet, & hortatur, ut *divinorum præceptorum memores*, factique formæ gregis in judicio, & veritate pascant, & regant, &c.

§. 4.

De obligatione Parochi ad faciendas denuntiationes.

2516 Denuntiationes, prout hic de illis agimus, sunt triplices; *vigiliarum & festorum; Indulgentiarum, ac Matrimoniorum*. De prima specie agitur in *Trid. sess. 25. de reform.* in decreto, de delictu ciborum, jejunii, & diebus festis, ibi: insuper hortatur sancta synodus, & per sanctissimum Domini nostri, atque Salvatoris adventum Pastores omnes obtestatur, ut tanquam boni milites illa omnia, quæ sancta Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum

Dddd

suarum

fiarum mater, & magistra statuit, necnon ea, quæ tam in hoc Concilio, quam in aliis œcumenicis statuta sunt, quibuscunque fidelibus sedulo commendent, omnique diligentia utantur, ut illis omnibus, & iis præcipue sint obsequentes, *quæ ad mortificandam carnem conducunt, ut ciborum delectus, & jejunia*, vel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, ut *dierum festorum* devota, & religiosa celebratio, admonentes populos crebro, obedire Præpositis suis, quos, qui audiunt, Deum remuneratorem audient; qui verò contemnunt, Deum ipsum ultorem sentient. Ex hoc decreto sequitur Curatos, & Parochos denunciare debere populo primo vigiliis, aliosque dies, in quibus ea hebdomada ex præcepto Ecclesiæ, vel ex loci consuetudine, seu ex Ordinarii lege jejunandum est; ita Ugolin. de officio Episcopi, c. 16. §. 3. *num. 3.* Secundo, festos dies, in quibus operibus servilibus est vacandum, per Petr. Greg. l. 1. *juris canon. tit. 19. c. 5.* & factum ex obligatione audiendum, ut constat ex textu, ibi: *ut dierum festorum devota, & religiosa celebratio.*

2517 De altera specie denuntiationum, seu publicatione Indulgentiarum agitur in Trid. *sess. 21. de reform. c. 9.* ubi etiam specialis extat prohibitio, ne occasione, vel potius titulo Indulgentiarum fiat quæstus pecuniarum, de quo plura tradit Barbosa in *cit. c. 9. a num. 1.* qui etiam in suo tract. de Parocho c. 1. agit de publicatione Indulgentiarum Papalium à Parochis facienda. De tertia denum Matrimoniorum, ex professo agimus l. 4. *tit. 3. de clandest. desponsat. a num. 684.* ubi exposuimus principalem finem istarum denuntiationum; qualiter fieri debeant? quando? ubi? à quo? an in illis prætermittendis dispensare possint Parochi? an aliquando matrimonio postponi, & ex quibus causis? &c. & *num. 725.* quæ pœnæ statutæ sint in assistentes matrimonio clandestino secundum quid? seu culpabiliter omissis denuntiationibus? tum etiam *num. 728.* de pœna assistentis matrimonio non subditorum.

2518 Præter hæc not. 1. Parochum, priusquam procedat ad denuntiationes contrahentium matrimonia, debere cognoscere personarum habilitatem; filios, vel filias familias contrahere volentes, renitenti-

bus eorum parentibus non denunciare, nisi prius admonito Episcopo, seu Vicario, & ejus responso accepto; sic Barbosa. *de offic. Paroch. c. 20. n. 1.*

Not. 2. si sponsus, & sponsa sint in eadem Parochia, sufficere denuntiationes fieri à proprio eorum Parocho; si sint in diversis, in utroque denuntiationes esse faciendas; si autem habeant plura domicilia, seu parochias, faciendas esse in ea, in qua verosimilius est, impedienda sciri; sic Barb. *cit. 1. num. 18.* Fieri debent tribus continuis diebus festis, ut ait Trid. *sess. 24. de reform. matr. c. 1.* quod Barbosa, *cit.* intelligendum ait, de tribus festis sibi non succedentibus immediate; sed Basil. Pontius *de impend. matr. c. 26. §. 4.* existimat, procedere, licet hæc festa sibi succedant. Ut fiant diebus ferialibus, nec Episcopus dispensare potest; Sanchez *de matr. l. 3. D. 6. num. 9.* nisi in illis conveniret ad Ecclesiam ingens populus, ita Sanchez, *cit.* Easdem denuntiationes facere potest Parochus extra Ecclesiam, & missarum solemniam in concursu magni populi, & loco apto, ut ad multorum notitiam perveniant; sic Pontius c. 20. §. 4.

Not. 3. Parochum has denuntiationes non posse omittere, licet timeatur inde matrimonium malitiose impediendum esse; posse tamen ex Ordinarii dispensatione; 2. cum hæc difficulter obtineri potest in casu timoris malitiosi impediendi; 3. cum periculum, vel necessitas adeo urget, ut non sit locus adeundi Ordinarium, qualiter contingeret, si quis in agone concubinam veller in uxorem ducere ad satisfaciendum famæ, vel proles legitimandas, &c. Not. tamen, quòd, si post ultimam denuntiationem quatuor menses elapsi sint, non celebratis nuptiis, Parochus illi matrimonio assistere non debeat, nisi novas denuntiationes præmittat. Rebellus *de oblig. just. p. 2. l. 4. sect. 2. num. 8.* nisi contraria ibi foret consuetudo.

Not. 4. quando sponsi sunt in diversis Parochiis, Parochum sponsæ, ad quem pertinet assistere matrimonio, ut ait Barbosa, *cit. num. 28.* non assisturum, nisi habeat testimonium à Parocho sponsi, Ecclesiæ Parochialis sigillo munitum, de die, mense, & anno factarum denuntiationum, & nullius impedimenti reperti. Sed not. assistere matrimonio non sic perire ad

Parochum sponsæ, ut non liceat assistere illi Parocho sponsi, cum matrimonium celebratur in Parochia sponsi; imò licet celebretur in Parochia sponsæ; ita Sanchez, l. 6. D. 19. n. 1. & passim alii.

2522 Not. 5. quamvis Parochus contrahentes possit hortari, ut in Ecclesia matrimonium celebrent, non domi: prohibere tamen non posse, si velint in reliquis servare formam Concilii Trid. ita Sanchez l. 3. D. 15. num. 2. Barbof. cit. num. 29. ex hoc autem, quòd Parochus, ex solo sacramento poenitentiae sciat, inter sponsos esse impedimentum vel impediens, vel dirimens, non posse illis negare suam assistentiam, si illi publicè petant; Suarez tom. 4. de poenit. D. 33. s. 6. n. 2. in impressione Conimbricensi.

§. 5.

De generali obligatione Parochi ministrandi suis Sacramenta.

2523 **D**E hac obligatione extat in Trid. sess. 24. de Reform. c. 7. præceptum; ibi: ut fidelis populus ad suscipienda Sacramenta majori cum reverentia, atque animi devotione accedat: præcipit sancta Synodus Episcopis omnibus, ut non solum, cum hæc per se ipsos erunt populo administranda, prius illorum vim, & usum pro suscipientium captu explicent, sed etiam idem à singulis Parochis piè, prudenterque etiam lingua vernacula, si opus sit, & commodè fieri poterit, servari studeant, juxta formam à sancta Synodo in Catechesi, singulis Sacramentis præscribendam, quam Episcopi in vulgarem linguam fideliter verti, atque à Parochis omnibus populo exponi curabunt: necnon ut inter Missarum solemnia, aut divinorum celebrationem, sacra eloquia, & salutis monita, eadem vernacula lingua singulis diebus festivis, vel solemnibus explanent, eademque in omnium cordibus, postpositis inutilibus questionibus, inferere, atque eos in lege Domini erudire studeant. Ex hoc decreto sequitur, Parochos ex præcepto teneri, ut Sacramentorum usum pro suscipientium captu prius suæ plebi explicent; 2. ut ministrant ea illis ritibus, & ceremoniis, quæ in Rituali præscriptæ sunt; cum, ut monet Paulus V. in suo Rituali, in Sacramentorum administratione sine peccato (seclusa necessitate) omitti Tom. III.

non possint: 3. ut ea non ministrant conficii peccati mortalis, intellige, si ministrant simul conficiendo Sacramentum.

2524 Not. præterea, quòd Curati, & Parochi Sacramenta suis ministrare teneantur ex justitia, cum est gravis necessitas, etiam cum vitæ periculo, ut docet S. Thom. 2. 2. q. 185. num. 5. & ideo tempore pestis fugere non possunt, nec populum deserre; quia bonus Pastor animam suam dat pro ovibus suis, excipe, nisi cum Ordinarii consensu committant, aut resignent alteri officium suum. Hinc etiam tempore pestis tenentur vel per se, vel per alium idoneum de consensu Ordinarii in suis Parochiis residere, & Sacramenta baptismi, ac poenitentiae ministrare; alias contra eos procedendum est servatâ forma Tridentini, sess. 23. de reform. c. 1. in fine.

2525 Not. 2. Parochum, seclusa reservatione Episcopi, posse dare alteri etiam simplici Sacerdoti licentiam, administrandi Sacramenta, exceptâ poenitentia, quam dat solus Episcopus ex Trid. sess. 23. de reform. c. 15. Not. 3. sacerdotem à Parocho delegatum ad assistendum matrimonio non posse alteri hanc facultatem subdelegare; quia delegatus ad unam causam non potest eam subdelegare, nisi sit delegatus supermi Principis, Barb. cit. num. 38.

2526 Not. 4. simoniacum esse pro Sacramentis celebrandis aliquid recipere tanquam pretium ipsorum, aut tanquam mercedem operis, seu laboris concomitantis, c. quidquid. 1. q. 1. excipe, nisi tanquam stipendium sustentationis accipiatur; quia dignus est Operarius cibo suo, ut dicitur Math. 10. & mercede suâ, Luc. 10. Censetur autem tunc recipi tanquam stipendium sustentationis, quando redditus ratione curæ sibi obvientes adeo tenues sunt, ut non sufficerent ad sustentanda onera personæ, statûs, & officii; sic Valent. tom. 3. D. 6. q. 7. Non committitur tamen simonia accipiendo aliquid pro materia remota Sacramentorum, ut pro pane, vino, oleo, &c. quia sic non accipitur temporale pro spirituali.

§. 6.

De obligatione Parochi ministrandi Baptismum.

2527 **P**RO præsentis solum ea hic annotabimus, quæ Parochorum curam tangunt; Dddd 2

gunt; nam de Baptismo, & ejus effectu extat titulus 42. *de quo agemus infra.*

Quare not. 1. Ministrum Baptismi *solemniter*, & ex pastoralis officio celebrandi esse proprium sacerdotem, seu Parochum; sic Layman *l. 5. tr. 2. c. 7. num. 2.* ubi docet, Parentes graviter peccare, qui prolem suam Parocho alieno sine proprii licentia baptizandam offerunt. Hinc qui solemniter baptizat, cum non sit sacerdos, illicitè baptizat; & si Clericus sit, irregularitatem incurrit; Navarr. *in man. c. 22. num. 7.* quia usurpat sibi alienum officium: si autem urgeret necessitas conferendi Baptismum, & Parochus esset in statu, in quo illicitè ageret (puta si foret excommunicatus excommunicatione majori &c.) præferendus foret etiam Laicus in baptismo conferendo, sed fieri deberet sine solemnitate; ita Card. Tolet. *in instruct. Sacerdot. l. 2. c. 20. num. 7.* Coeterum sacerdos alienus infantem alterius Parochiæ solemniter baptizans sine licentia proprii Parochi, cum usurper alienam jurisdictionem, peccat quidem, sed non evadit irregularis; excipe casum necessitatis, quia in hoc nec peccat; quia hæc irregularitas nullo juris textu habetur.

2528 Not. 2. quemque in Ecclesia, cui subest, baptizandum esse; nam unus sacerdos alterius Parochiæ terminos, plebem, & jus non valet usurpare, *c. placuit. 7. q. 1. c. Sicut. 9. q. 2. c. nullus, c. Episcopum, c. Episcopi, c. non invitati, 13. q. 1. c. Nullus, de Paroch.* excipe, nisi alicubi sit contraria consuetudo; vel baptizandus peregrinetur, aut non habeat certum domicilium; quia tunc in ea Ecclesia, quam elegerit, baptizari poterit; *10. q. 3. c. nec numerus. 5.*

2529 Not. 3. de licentia proprii sacerdotis expressâ, vel rationabiliter præsumptâ etiam alienum *solemniter* baptizare posse, *c. interdiximus. 16. q. 1.* & in casu necessitatis, vel de licentia Ordinarii, non esse Religiosis prohibitum baptizare; Layman *cit. l. 5. tr. 2. c. 7. num. 1.* imò ex sacerdotis proprii commissione, facta ob causam rationabilem, etiam Diaconi solemniter baptizant, *c. Diaconos. 13. dist. 93.* ibi: *absque Episcopo, vel Presbytero baptizare non audeant, nisi prædictis fortassis ordinibus longius constitutis, necessitas extrema compellat; quod*

& Laicis Christianis facere plerumque conceditur.

Not. 4. *Patrinos designare* pertinere ad parentes baptizandi; ipsis vero non designantibus, ad Parochum; sic Possévin. *in tr. de officio Curati, c. 6. num. 33. Concil. Trid. sess. 24. de reform. matr. c. 2. unum tantum* juxta prisca canonum statuta patrimum adhiberi voluit, vel *ad summum duos*, virum unum, unamque foeminam; sic Possévin. *cit. nec Episcopum posse dispensare, ut duo Viri, vel duæ foemine simul* suscipiant (cum super Conciliari constitutione dispensandi potestatem non habeat) decisum esse à Sacra Congreg. refert Barbof. *de offic. Parochi, c. 18. num. 23, & alii.*

Not. 5. si vir, & mulier rogentur infantem suscipere ex baptismo, posse eos mittere sui loco duos procuratores, quorum unus *Viri*, alter *mulieris nomine* suscipiat infantem; sic Barb. *cit. num. 24. ex decis. ejusdem Congregationis*: Si quis autem adhiberet plures Patrinos, peccaret mortaliter, ait Barb. *cit. n. 26.* quia violaret præceptum Ecclesiæ in re gravi, cum ex hac transgressione multiplicentur cognationes, quæ inducunt impedimentum dirimens matrimonium. Verùm hanc gravem obligationem asserit; sed non probat concludenter: nisi verò nomine alieno infantem ex baptismo suscipientes, non contrahunt cognationem; sed mittentes; ita resolvit sacra Congregat. apud Barbof. *de offic. Episcopi, p. 2. allegat. 30. n. 50.*

Not. 6. ad Parochum etiam spectare. 1. ne in Patrinos baptizandorum admittat Abbates, Monachos, aut Religiosos saltem claustrales; quia prohibitum est, eos in baptismo patrinos agere, *c. non licet Abbati, de Consecr. dist. 4.* excipe, nisi quis eorum esset assumptus in Episcopum. Verùm hodie alia est consuetudo, nec illa prohibitio amplius habet locum, ut rectè docet Quintanaduen. *tr. 1. sing. ult.* deinde patrinos, & matrinæ commonere, quòd contrahant cognationem spiritualem cum baptizato, & parentibus ejus, sic, ut contrahant exinde impedimentum dirimens matrimonium cum iisdem; Concil. Trid. *sess. 24. de reform. c. 2.* Reliqua de Patrinis V. *lib. 4. tit. de Cognat. spirit. à nam. 1088.*

Not. 7. Baptismum non debere, nec posse

posse iterari; cum imprimat characterem; Trid. *sess. 7. de Sacram. c. 9.* & de baptismo, *can. 11.* hinc rebaptizans sit irregularis, *c. 2. de Apostat.* sed intellige de rebaptizatione *absoluta*, non conditionata. Rebaptizandi tamen conditionatè sunt omnes, de quorum baptismo validè, vel aliquando recepto, rationabile dubium occurrit, *c. placuit. de consecrat. dist. 4.* quamvis ad hoc deponendum sufficiat unicus testis oculatus, de quo nulla sit suspicio perniciosi mendacii; Quintanaduen. *de Sacram. baptismi tract. 1. singulari. 1. num. 5.* vel alia prudens credibilitas, quam meritò fundat liber baptismalis Parochi, testantis de collato tali baptismo.

2534 Not. 8. valde probabile esse, baptizatos à Paganis, Judæis, & hæreticis rebaptizari posse, & debere sub conditione; quia ex hoc ipso, quòd baptizans sit homo talis scetæ, prudenter præsumitur, eum defecisse in aliquo essentiali ad valorem baptismi, ut pluribus ostendit Quintanad. *sing. 3. num. 3.* qui hoc, singulari 5. extendit ad omnes infantes à parentibus, cognatis, obstetricibus vel ab aliis laicis, Viris, aut foeminis, ob mortis periculum, vel ob alia, domi, vel alibi baptizatos, & singulari 9. *num. 3.* tradit, infantem inter Catholicos *expositum ad Ecclesiam, vel alicujus domus valvas*, habentem scriptum collo appensum, baptizatum esse testificans, sub conditione esse rebaptizandum, nisi constiterit, à quo sint baptizati, & hi sint tales, ut nullum dubium, aut suspicio prudens de recta baptismi administratione superfit; collig. ex *c. placuit. de Consecrat. dist. 4.*

2535 Not. 9. in adultis suscepturis rebaptizationem sub conditione, non quidem ad valorem Sacramenti, sed ad effectum gratiæ necessarium esse dolorem de peccatis præteritis; Trid. *sess. 6. can. 7.* sufficere tamen attritionem, etiam cognitam ut talem; Quintanad. *cit. singul. 16. num. 2.* non requiri tamen confessionem; quia vel primus baptismus non fuit validus, vel fuit validus? si primum? ea peccata non sunt materia Sacramenti poenitentiae, utpote commissa à non baptizato; si secundum? reiteratio baptismi conditionata perinde se habet, ac si non esset, cum conditio non subsistat.

2536 Not. 10. hanc rebaptizationem conditionalem fieri posse secretò, non in tem-

plo, sed domi, aut ubicunque baptizandus maluerit; & fieri posse à quocunque Ministro, tam sacerdote, quàm Diacono, subdiacono, imò & laico, etiam sine licentia Parochi, esto haberi posset sacerdos; vel Parochus; sic Quintanad. *sing. 17. num. 3.* nec in eo casu adhibendum esse Patrinum, nec adhibendas solemnitates; & conditionem non esse necessariò exprimendam, sed sufficere retineri mente; ita ille *sing. 18.*

§. 7.

De obligatione Parochi ministrandi Sacramentum Poenitentiae, & Eucharistiae.

Quoad primum communis tenet, quòd Parochus toties teneatur audire confessiones suorum Parochianorum, quoties eorum saluti expediens judicaverit, & nulla causa subest negandi; cum hoc spectet ad munus boni Pastoris; satisfacit autem id præstando, vel per se, vel per alium. Omnis autem sacerdos, provifus de Parochiali beneficio, seu sacerdos Parochus quoad omnes suos Parochianos fideles, habet in foro poenitentiae jurisdictionem ordinariam, & quoad hoc censetur à lege approbatus absque ulla defuper alia licentia Ordinarii, colligitur ex Trid. *sess. 23. de reform. c. 15.* ibi: *nisi aut parochiale beneficium, &c.* Censentur autem nomine *beneficii Parochialis* venire etiam Parochi superiores, ut Archipresbyteri, Archidiaconi, &c. curam animarum, & jurisdictionem in hoc foro habentes.

Pro ulteriori expositione horum, not. 1. vi beneficii parochialis approbatum, censi approbatum duntaxat in ea civitate, vel oppido, ubi parochia sita est; Piafecius in praxi *Episcopor. p. 2. c. 1. n. 10.* intellige respectu extraneorum, quia suorum confessiones potest ubique audire; sic Card. Toletus in *Instruct. Sacerd. l. 3. c. 13.* vi jubilæi tamen ubique eligibilis est; Suarez *tom. 4. de poenit. D. 22. f. 4. n. 18.* post dimissum beneficium non poterit amplius Parochus sine nova approbatione accipere confessiones, nec eo casu eligibilis est virtute jubilæi; Suarez *tom. 4. de Relig. D. 28. f. 4. & 6. num. 20.*

Not. 2. jurisdictioni Parochi pro foro poenitentiae subijci fideles habentes in ejus Parochia domicilium, vel quasi domicilium,

lium, seu habitationem ad tempus non admodum breve, ut si ibi sint negotii alijus causâ; *Gloss. in Clem. 1. de privi. leg.* quod etiam procedit de aliis Sacramentis, excepto Sacramento Ordinis; ita Layman *l. 5. Theol. mor. tr. 6. c. 10. num. 5.* excipe, nisi quis fraude in præjudicium proprii Parochi ad tempus alibi constitueret domicilium; quia frater & dolus nemini patrocinari debet. Si quis habet domicilium in duplici Parochia, uterque Parochus in ejus personam habet jurisdictionem ordinariam fori pœnitentiæ, & Sacramentorum, *arg. L. assumptio. §. ult. ff. ad municip. c. 2. de sepult. in 6.*

2540 Not. 3. in Ecclesia Cathedrali posse quemlibet recipere Sacramentum pœnitentiæ; *Piascius c. 5. num. 4.* Parochus tamen Cathedralis Ecclesiæ non licere administrare Sacramenta, vel curam exercere in aliena Parochia, ut definit *Sacr. Congreg. Trid. 20. Septemb. 1628.*

2541 Not. 4. Parochum potestatem audiendi confessiones suorum Parochianorum posse alteri Sacerdoti delegare; ita Layman *cit. c. 10. num. 11.* sed intellige, Sacerdoti ab Ordinario approbato. Sed sic delegatus non potest subdelegare, nisi solus non sufficeret, quia tunc præsumi posset consensus delegantis.

2542 Not. 5. quod Parochus casus, per Episcopum reservatos, nulliter absolvat, nisi ad hoc habeat specialem facultatem, *Trid. sess. 14. de reform. c. 7.* Difficultas esse potest, unde contingat, quod invalidè suos absolvat? an, quia reservatio tollit jurisdictionem? an, quod Ordinarius in ordine ad talia peccata in foro conscientiæ suas oves illi non subiciat? mihi videtur secundum, non primum. Nam potestatem jurisdictionis in corpus Christi mysticum, seu potestatem absolvendi à peccatis in foro animæ quilibet accipit in susceptione presbyterii, de quo plura dixi in *tract. Theol. de virtute, & Sacramento pœnitentiæ, ac in specie de casibus reservatis, V. Quintanaduen. tract. 3. singul. 11. à num. 1.*

2543 Quoad alteram tituli partem 2. quando Parochiani ex obligatione communicare debent, Parochum illis teneri ministrare sacram Eucharistiam; *c. omnis utriusque;* imò quoties eam rationabiliter petunt, quia Parochus habet obligationem

pascendi oves suas, quod maximè fit verbo, & Sacramentis. In die tamen parasceves non esse distribuendam Eucharistiam, nisi infirmis, resolvit *Congregatio Rituum, 19. Febr. 1622.* Verum longè probabilius est, etiam die parasceves cullibet, etiam extra infirmitatem, licitè esse communicare, in quacunque Regulari, vel seculari Ecclesia, Capella, vel Oratorio, modò scandalum absit, ita Suarez *de Euchar. D. 8. Vasq. & alii,* quos citat, & sequitur *Quintanaduen. tr. 4. de Eucharistia, singul. 6. à n. 3.* quia Congregationis declaratio præceptum non inducit, & Innocentius Papa solum prohibet celebrare Sacramenta, non ministrare, ut constat *ex c. Sabbato. dist. 3.* Monendi tamen sunt Parochi, & Curati. 1. quando communionem deferunt ad infirmos, pixidem ibi non esse deponendam, nisi super altari viatico, vel corporali, & cum redeunt, non deponendam in cubiculo, sed reponendam in tabernaculo, ut colligitur ex *Rituale Paul. V. de Eucharistia. §. 6.* deinde, quod docet *Quintanaduennas de Euchar. tr. 4. sing. 1. num. 2.* quod si pernotabilem, seu graviter culpabilem negligentiam Parochi, vel ejus, cui hæc cura commissa est, per integrum diem ipso sciente, & consentiente, lampas accensa non sit coram Tabernaculo, mortale peccatum ab eo committatur, quod procedit etiam secluso scandalo.

Ex hoc infert, peccare ædituos, qui ne oleum consumant, noctu lampadem coram Tabernaculo extinguunt vel extinctam relinquunt, similiter & Parochos, qui sufficientem diligentiam in hac re non adhibent, sic *Quintanad. num. 3. Barb. de offic. Paroch. c. 20. num. 27. Posservin. de offic. Curati, c. 12. num. 68.* Quamvis autem *Barbosa de offic. Paroch. c. 20. n. 51.* dicat, non licere Parocho rurali deferre communionem infirmo multum distanti, cundo in equo, contrarium longè probabilius est, modò non sit periculum sacram hostiam cum sacerdote excutiendi in terram, sic *Quintanad. cit. singul. 8. n. 2.*

§. 8.

De obligatione Parochi ministrandi extremam unctionem.

Administratio extremæ unctionis, & intrinsecè, non est actus jurisdictionis

tionis excedentis ordinem Presbyterii; Trid. sess. 14. c. 3. de extrem. unct. ibi: & ostenditur illic, proprios hujus Sacramenti ministros esse Ecclesie Presbyteros, quo nomine, eo loco, non ætate seniores, aut primores in populo intelligendi veniunt, sed aut Episcopi, aut Sacerdotes, ab ipsis rite ordinati, per impositionem manuum presbyterii: de facto tamen pertinet solum ad proprium cujuscunque Sacerdotem, quamvis hic alteri Sacerdoti concedere possit facultatem eam sibi subditis ministrandi; non autem non Sacerdoti. Hinc Regulares peccant, & incidunt in excommunicationem latam in Clem. 1. de privil. qui sine licentia, vel privilegio ministrant extremam unctionem secularibus, idem dic de Viatico, ut monet Quintanad. tr. 5. sing. 3. num. 3. Ut autem censentur habere licentiam, sufficit tacita ratihabitio Parochi, Episcopi, vel Papa, ut, si infirmus alioquin sine hoc Sacramento decederet; si autem Parochus, vel alius sacerdos noller eam dare, etiam invito Parochus illam dare possunt Regulares. Tenetur autem Parochus sub mortali fidelibus hoc Sacramentum petentibus ministrare, licet alia Sacramenta susceperint; & ipsi ad hoc suscipiendum non obligentur graviter; quia Parochi ex justitia tenentur consulere salutem subditorum, præsertim in mortis articulo, Layman 2. 5. tr. 8. c. 7. num. 3.

2547 Præter hæc not. 1. extremam unctionem ad infirmum sine lumine deferre non esse mortale; nam etiam chrisma pro Sacramento confirmationis sine peccato sic defertur, & quamvis aliqui putent, esse veniale, videtur tamen, quod non, quia fertur solum materia remota, exiipit consuetudinem, & Synodalia decreta. Ministrare autem ipsam extremam unctionem sine lumine, censet Quintanad. sing. 5. n. 3. non esse mortale, nunquam tamen, etiam in necessitate illam licere ministrare sine vestibus, & solemnitatibus ab Ecclesia præscriptis, docet Suarez D. 44. s. 3. num. 7. puto tamen, licere cum causa, in necessitate; quia cum aliquando sit necessarium (facit enim ægrotum ex attrito contritum) & præstari interdum non posset, si ritus observetur, his præferenda est utilitas morientis, cuius salus non debet negligi.

2548 Not. 2. Sacerdotem, qui ungit infir-

um, hoc præstare posse sine alio ministro respondente, & tergente sensum unctum, cum ipse utrumque præstare possit, si absit alius idoneus; Sæ V. extrem. Unct. num. 9. admittere tamen non posse foeminam ad utrumque, vel alterutrum; Quintanad. cit. sing. 6. num. 1. saltem sine veniali, ut docet num. 5. quamvis mortale non sit, & tertio nec Laico, nec in minoribus constituto, conceditur in Rituali Pauli V.

Not. 3. si morbus omnino desperatus sit, ab initio illius validè, & licitè ungi infirmum, licet morbus eum, ac vires ipsius, nondum graviter debilitaverit, nec mors jam instet; sic Petrus Ledesma, Henriquez, & alii. Hinc statim in initio pestis conferenda est, ut docet Suarez 3. p. tom. 4. D. 44. sect. ult. quod etiam intelligendum, cum alicui vehemens remedium est applicandum, in quo timetur, posse deficere, ut si alicui refecandus esset pes, brachium, &c. infirmum autem, qui statim in principio morbi desperati unctus est, cum ad extrema deducitur, licitè rursus ungi, quia hic status est planè diversus à priori, sic Quintanad. cit. sing. 7. num. 6. Cœterum, extremum vitæ periculum non est expectandum, sed conferri debet, ubi est prudens periculum mortis, esto infirmus integros adhuc sensus habeat. Unde in Catechismo Pii V. habetur, gravissimè peccare Parochos, qui solent observare illud tempus ungenti ægroti, cum jam omni salutis spe amisâ, vitâ & sensibus careere incipit.

Cum autem Rituale Pauli V. de extrem. Unct. num. 3. sic loquatur: loco mundo, & decenter ornato, in vase argenteo, aut stanneo diligenter custoditum habeat Parochus oleum infirmorum; & de aliis oleis pro baptismo sic: chrisma, & oleum sacrum sint in suis vasculis argenteis, aut stanneis bene observatis: non peccabit Parochus, si hæc domi decenter habeat, nisi consuetudo foret contraria, vel populo nasceretur scandalum, quod ad infirmum non ex Ecclesia deferatur; Oleum autem infirmorum licere Parochus ad infirmos mittere, ut eo extra Sacramentum ungantur, & sanitatem recuperent, consistat ex antiqua Ecclesie consuetudine, tradit Quintanad. cit. sing. 11. & ult. quamvis hoc rarè, & non nisi prudenter faciendum moneat.

ARTI.

ARTICULUS
ULTIMUS.*Dereliquis ad hunc titulum pertinentibus.*

2551 **N**on facio hic specialem mentionem de altera tituli parte, nimirum *alienis Parochianis*; cum pleraque de his, tanquam correlativis ad Parochum, & Parochiam, ex dictis deduci possint; qualia sunt de Parochianis alienis non ordinandis, ubi *Parochianus* supponit pro *diocessano*; de qua *quæst. ex professo egimus l. 1.* item ea, quæ pertinent ad non assistendum matrimonio alienorum, nec benedicendis ejusmodi nubentibus, &c. de non exercendis parochialibus functionibus relatè ad non suos, &c. Istæ porro functiones referuntur à Barbofa *de offic. Parochi c. 22.* sequentes; 1. benedictio fontis baptismalis; 2. delatio Venerabilis, & celebratio missæ in cocna domini, & Sabbatho sancto; 3. benedictio candelarum in purificatione B. Virginis; 4. benedictio cinerum pro die cinerum; 5. benedictio palmarum dominicâ Paschati proxima; 6. facere processiones per Parochiam, &c. ubi tamen nota, hodie per privilegia, & consuetudinem, plura eorum etiam licere Regularibus in suis Ecclesiis.

2552 Quæstio ulterior est, an Parochi obligentur ad reparationem suæ Ecclesiæ, ac habitationis, cum restauratione indigent? *ry.* teneri ex his, quæ congruæ ipsorum sustentationi supersunt, sed pro rata suorum reddituum, ut habetur in *c. de his, de Eccles. adif. & Trid. sess. 21. c. 7.* sic Azor *Instit. mor. p. 2. l. 9. c. 3. q. 10.* Si Parochus non habeat sumptus, ad eos tenentur Parochiani; sic *Trid. cit. ibi: aut illorum defectu Parochianos*: à fortiori autem tenentur Patroni, si Ecclesia sit Patronata. Et, quod dictum est de Ecclesiis, etiam dicendum venit de restauratione domus Parochialis, seu habitationis Parochi, ut resolvit sacra *Congreg. ad cit. loc. CC. Trid.*

2553 Altera quæstio est de Vicariis Parochorum perpetuis, & temporalibus; sed de his jam egimus *lib. 1. tit. 28. de offic. Vicarii.* *Perpetuus* dicitur, qui autoritate Episcopi, & canonicâ institutione delectus alicui sufficitur in Ecclesia parochiali, cum

certa ex annuis Ecclesiæ proventibus portione, tanquam laboris & opera mercede, ut dicitur *c. Extirpanda, de prebend. §. qui vero.* & in *c. ad hæc. de offic. Vicar.* Vicarius autem temporalis, qui alicujus autoritate in alterius locum sufficitur ad tempus, ac ad nutum ejus, qui ipsam substituit, revocari potest: plura de his V. loco cit. illud hic repetendum, jura, quæ loquuntur de beneficiis *curatis*, regulariter intelligi de Vicariis *perpetuis*, quia sunt beneficia, & ut talia possidentur, Azor *p. 2. l. 3. c. 6. q. 7.* ut colligitur ex *Clem. unic. de offic. Vicar.* Ex quo sequitur, Vicarium perpetuum removeri non posse extra casus expressos in jure, sicut nec removeretur proprius Rector, Castropal. *tr. 13. de benefic. D. 1. p. 8. num. 1. in fine;* & Rector qui priori defuncto, vel legitime amoto, in beneficio succedit, non potest Vicarium perpetuum, in illo institutum, sine autoritate Episcopi ab illo munere, & officio remove, nec assignatam ei portionem minuere, *c. ad hæc, de offic. Vicar. & c. 1. de Capell. Monach. in 6.* Quid porro in Ecclesiis parochialibus, vel curatis, aut alio beneficio Monasteriis & Ecclesiis suis incorporato, juris habeant Regulares circa Vicarios in illis institutos, vel destitutos? diximus à *n. 159.*

Præter dicta not. 1. non omne beneficium *curatum* esse eo ipso *parochiale*, Ecclesia parochialis est, quæ habet Parochiam, hoc est, territorium, ac populum, certis limitibus Episcopi autoritate distinctum, sic Archidiacon. *c. licet canon. de elect. in 6. curata*, quæ habet curam animarum, quin habeat certum territorium, vel populum eadem autoritate Episcopi distinctum, sic Azor *p. 2. l. 9. c. 3. q. 14. Baptismalis* est, in qua est fons aquæ ad baptismum sacratæ, & destinatæ. Sed nota non eo ipso, quo est baptismalis, haberi pro parochiali, sicut nec ex eo, quod habeat jus tradendi sepulturæ mortuos, Azor cit.

Not. 2. ex eo, quod aliqua Ecclesia, præsertim Collegiata, seu Conventualis sit posita intra fines alicujus Parochiæ, non rectè inferri, illam esse subiectam eidem parochiæ, ita Pirhing, *de Capell. Monach. num. 7. §. not. 2.* & dicemus etiam infra *in tit. de Religiosis domibus.* Si dicas: in *c. constitutus, de Religios. domib. dicitur*:

tur: Ecclesias sitas in diocesi Episcopi, teneri ipsi in Episcopaliibus respondere, ergo sicut Ecclesia *intra fines diocesis*, diocesano; sic *intra fines parochie*, Parocho subicitur. *¶* antedicens, & textum solum agere de Episcopo, sive de Ecclesia *Cathedrali*, non de inferiore; nec ullo reperiri jure expressum, quod Ecclesia aliqua ex hoc, quod sita sit in aliqua Parochia, subiecta sit eidem; sic Innocent. *in c. 2. de Capell. Monach.* ubi ait: *hoc jus, ubi sit? ignoro.*

2556 Si dicas. 2. Parochiani Ecclesiarum, seu Capellaniarum, non habentium fontem baptismalem debent infantes suos mittere ad Ecclesiam Parochialem, sive Matricem, pro baptismo accipiendo. Verum ex hoc non sequitur ipsas Ecclesias, seu Capellanas absolute subiectas esse illi Parochie; sed ad summum Parochianos eorum in ordine ad illum duntaxat actum, seu Sacramentum recipiendum. Unde nec proprie dicitur Ecclesia *Matrix*, relate ad omnes Ecclesias intra fines suos existentes; nam per Ecclesiam *Matricem* intelligitur ea, quae habet alias Ecclesias sibi subiectas, *c. ad audientiam, de Eccles. edif.* item ea, quae est baptismalis, vel quae est major coeteris, quae sunt in loco, *Clem. 1. de sentent. excom.* vel etiam, quae est principalis, & primaria in tali loco; sic Azor *p. 2. l. 9. c. 3. in fine*; principalis, inquam, *in tali loco*; in quo non mere *materialiter*, sed etiam *formaliter* sunt aliae Ecclesiae, nimirum cum onere subiectionis ad eundem Ordinarium; hoc autem modo non sunt in tali loco *ecclesiae exemptae*, unde *respectu harum* nulla Ecclesia parochialis *matrix* dici potest.

2557 Not. 3. si Parochianus mutet domicilium, & se transferat ad aliam parochiam, illum desinere esse de tali Parochia, consequenter & subiectionem ad priorem Parochum; colligitur ex *c. significavit. 5. & fin. h. t.* ubi refertur, quod, cum recuperata civitate Aconensi, plurimi eò se conferrent, qui ante in aliis civitatibus regni Hierosolymitani habitabant, & eorum locorum Praelati, jurisdictionem in illos priorem usurparent, Pontifex ad querelam

Episcopi Aconensis, prohibuerit id fieri, nec velit ab eis temporalia violenter exigi, quibus dicti Praelati *spiritualia non amplius ministrabant*; ita tamen, ut si dicti transmigrantes nihilominus agros habeant in horum Praelatorum parochia, & fructus inde percipiant, decimas (si in partibus transmarinis id receptum sit) persolvant, Episcopo vero *Aconensi, tanquam diocesano suo*, de caeteris cogantur respondere.

Ex hac Pontificis resolut. sequitur. 1. 2558 quod Praelato non administranti spiritualia per se, vel alium, si petat decimas, vel alia temporalia, possit opponi, nihil deberi; quia temporalia sunt debita ob causam, & sic causa non secuta non debentur, *C. de condit. ob causam, per totum.* Sequitur. 2. quod Parochianus mutatà parochiam, non teneatur amplius priori Parocho dare decimas, vel alia tributa personalia, cum in ejus parochia non amplius audiat divina, nec recipiat Sacramenta, in quo fundatur jus decimarum personalium; ut docet Rebuffus de decimis. *q. 7. num. 4.* & ex illo Barbof. *in dict. c. significavit. n. 3.* uti etiam notatur in textu, ibi: *nec ab eis temporalia exigant, quibus Sacramenta non administrant.*

Dices: ergo nec amplius tenebitur priori parochio solvere decimas *praediales*, licet sua praedia in priori parochia retineat? *¶* contrarium in textu statui: nam postquam dictum est, quod priores Praelati, & quorum diocesi aliqui transfulerunt domicilium in aliam, ab his non debeant exigere temporalia, quibus Sacramenta non administrant, statim subjungitur: ita tamen, quod si de agris in eorum parocia constitutis fructus percipiunt, & in ultramarinis partibus ratione praediorum decimae persolvuntur, deinceps eis ipsas cum integritate persolvant: dicto vero Aconensi, tanquam diocesano suo cogantur de coeteris respondere. Nam decimae praediales regulariter illi Ecclesiae tribuendae sunt, intra cujus fines praedia illa sita sunt; ita Suarez *in tract. de decimis l. 1. c. 21.* Gutierrez *practic. l. 1. q. 17. num. 1.* & constat ex *c. Cum contingat. 29. seq. tit.*

